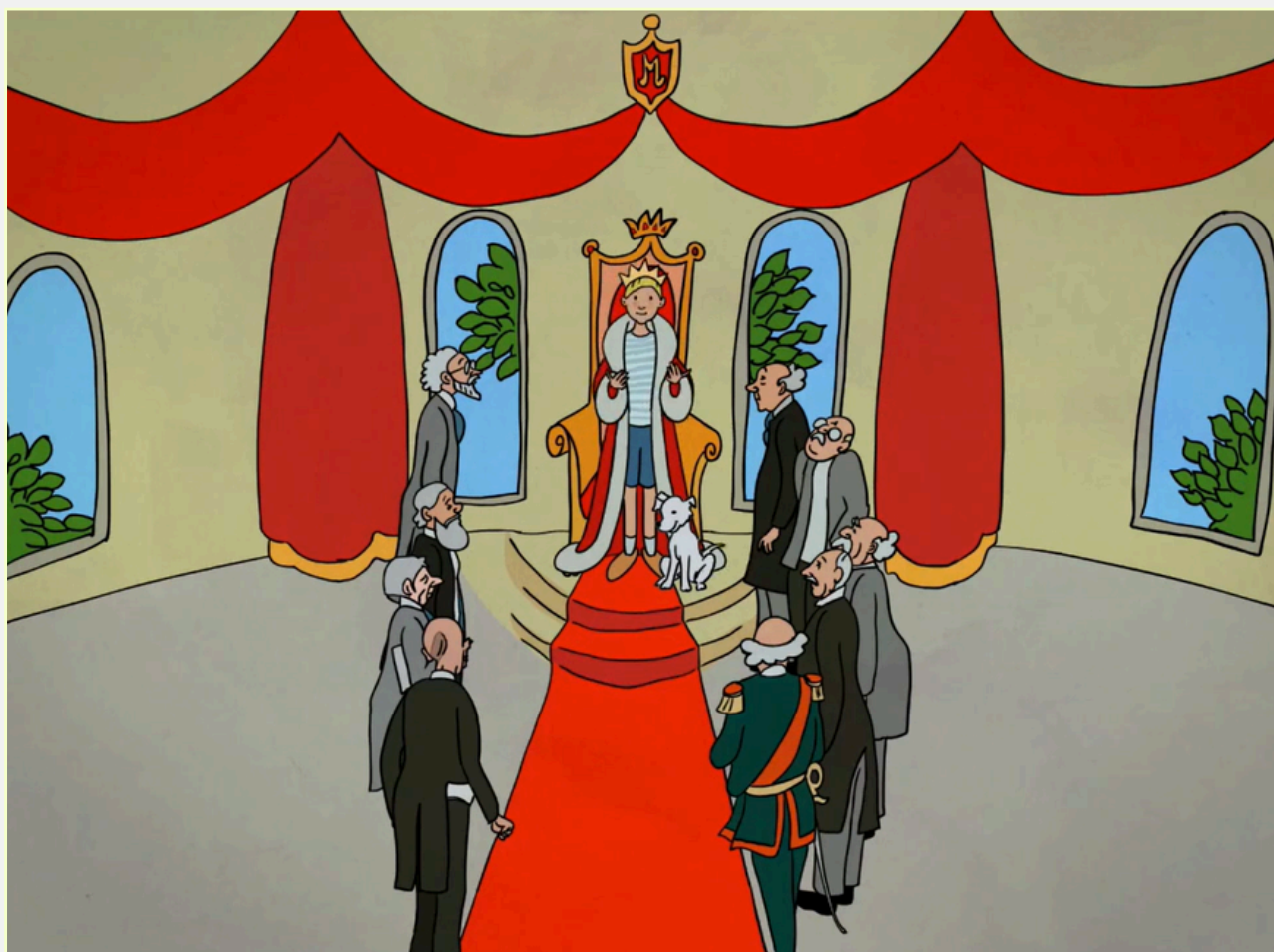

מתווה הדרכה לפעילות 'אני מתיא'

מבוסס על הספר 'המלך מתיא הראשון'

רציונל

פעילות זו נוצרה בהשראת חלל הפעילות 'אני מתיא' שבמוזיאון יד לילד, ומבוססת על הספר 'המלך מתיא הראשון', פרי יצירתו של המחנך והסופר היהודי-פולני הנודע ד"ר יאנוש קורצ'אק. הפעילות ממחישה כיצד ספר שנכתב לפני מאה שנה רלוונטי לחיי ילדים בימינו. הסדנא מדגישה את המסר כי לילדים יש את הכוח לחולל שינוי חיובי בעולם ומזמנת את המשתתפים לבחון את מקומם בחברה ולעורר את אמונתם כי ביכולתם להשפיע, להשמיע את קולם, להיות מעורבים ולהנהיג, בדיוק כמו דמותו של המלך-ילד מתיא, גיבור הספר.

אנו מבקשים לאתגר את המשתתפים לקיים בירור פנימי ודיאלוג קבוצתי לגבי הרלוונטיות של תכנים אלה לחייהם כיום. הפעילות מזמנת שיח קבוצתי ומביאה לידי ביטוי הקשרים בין התכנים המופיעים בספר לבין פלטפורמות עדכניות של הבעת דעות ועמדות בימינו.

מטרות

- להכיר את יצירותיהם של המחנך והסופר ד"ר יאנוש קורצ'אק והאמן ניצול השואה יעקב גוטרמן.
- להעמיק ביצירה הספרותית 'המלך מתיא הראשון', תוך עיסוק והתמקדות בתכנים המעודדים את המודרכים למעורבות, מנהיגות והתבוננות עצמית.
- לעורר שיח קבוצתי באמצעות מתודות של עבודה קבוצתית, חשיבה יצירתית, הבעת עמדות ועיבוד משותף.

פתיחה

למורה

במהלך פעילות זו נתמקד בשתי יצירות הקשורות האחת לשנייה: הספר 'המלך מתיא הראשון', אותו כתב המחנך והסופר היהודי הנודע, ד"ר יאנוש קורצ'אק [1], וציור שצייר האמן ניצול השואה, יעקב גוטרמן [2], בהשראת הספר. ספרו של קורצ'אק מתמקד בילד שהפך למלך בממלכה דמיונית, וכיצד הוא ביקש להשפיע על העולם על מנת להשמיע את קולם של הילדים.

עם תחילת הפעילות, העבירו למשתתפים את הלינק לפעילות:

<https://view.genially.com/656485b8c0be6600142e2c7a>

(בחלק זה של הפעילות יש צורך במחשב/טאבלט לכל קבוצה).

חלק ראשון

תחילה, ענו על שאלת הסקר:

האם לדעתכם ילדים יכולים להשפיע על העולם?

לאחר מכן קיימו שיחה קצרה עם המשתתפים לגבי עמדותיהם בנושא.

כעת נצפה בסרטון המציג את סיפורו של האמן ניצול השואה, יעקב גוטרמן, כילד בתקופת השואה והתפתחותו מאוחר יותר כצייר (שקף 4)

לאחר הצפייה בסרטון, שתפו בדבר אחד שמשך את תשומת ליבכם, ריגש אתכם? עניין אתכם?

בשקף הבא תוכלו להתרשם מהציור שצייר האמן יעקב גוטרמן, אותו פגשנו בסרטון הקודם. הציור בהשראת הספר 'המלך מתיא', שכתב המחנך והסופר ד"ר יאנוש קורצ'אק. מה שמעתם עליו?

הנחיות

התבוננו בציור, מה אתם רואים? כיצד משתקף הסיפור בציורו של גוטרמן? האם הציור מפתיע? למה?

יאנוש קורצ'אק דמיין עולם שבו ילדים יוכלו להנהיג ולשמש כמלכים. ואילו האמן יעקב גוטרמן דמיין בעיני רוחו את המלך מתיא יושב על כס המלך, מעל שריו המבוגרים.

למה לדעתכם קשה להאמין שסיפור כזה, וציור כזה, יכולים להתקיים במציאות?

1. ד"ר יאנוש קורצ'אק: נולד ב 1878 למשפחה יהודית. בבגרותו הפך לרופא ילדים, מחנך וסופר. חי בעיר ורשה שבפולין. יחד עם שותפתו הקרובה, סטפה וילצ'ינסקה, ניהל שני בית יתומים - לילדים יהודים ונוצרים. כמחנך האמין שיש לכבד ילדים ולהתייחס אליהם כאל בני אדם עצמאיים ושווי זכויות. הוא פרסם מאמרים וספרים על חינוך ילדים, כגון "זכותו של הילד לכבוד". בנוסף, בבתי היתומים למדו הילדים והיו שותפים לניהול הבית ולקביעת חוקי המקום. קורצ'אק, יחד עם הצוות החינוכי וילדי בית היתומים היהודי, נספה במחנה ההשמדה טרבלינקה ב 1942.

כיום, מורשתו החינוכית חיה ומשגשגת ובתי ספר רבים ברחבי בארץ והעולם אימצו את משנתו פורצת הדרך.

2. יעקב גוטרמן: נולד ב 1935 בעיר פלוצק שבפולין. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה בהיותו בן ארבע, המשפחה גורשה מעירם והם נכלאו שנתיים בגטו. ב-1941 גורשו מהגטו והמשפחה הסתתרה אצל פולנים ועברה מספר מקומות מסתור. אביו הצטרף למחתרת הפולנית ונפל בקרב ביום הראשון של מרד ורשה. יעקב הסתתר עם משפחה בכפר עד סוף המלחמה, וכך ניצל. לאחר המלחמה התאחד עם אמו ובשנת 1950, כשהיה בן 15, עלו לישראל. הוא חי כל חייו בקיבוץ העוגן, ועוסק ברישום וציור. גוטרמן אייר כ-170 ספרים בישראל ומחוצה לה, בהם ספרי ילדים ונוער.

חלק שני

בשקף הבא (6) ישנם מספר קטעים הלקוחים מתוך הספר 'המלך מתיא הראשון'. חלקו את המשתתפים לשש קבוצות, כמספר הקטעים השונים מתוך הספר (לחיצה על אייקון הזכוכית מגדלת תגדיל את הטקסט).

א. **משימה ראשונה** - קראו את הקטעים השונים (לאחר מכן בחרו עבורם קטע אחד שבו יתמקדו).
ב. **משימה שנייה** - הקליקו על כפתור החץ שליד הקטע הנבחר. משם תועברו למסך ובו משימה ספציפית הקשורה לקטע שלכם (שקפים 7-12). לאחר שסיימתם את המשימה הקליקו על הכפתור **Send**.

ג. **משימה שלישית** - מכאן תועברו אל תוכנת Padlet. אתם מתבקשים להעלות פוסט שמתמצת את הדברים השונים שכתבתם במשימה הקודמת (את הפוסט מעלים מתחת לציטוט הלקוח מתוך קטע הקריאה שלהם).
בהמשך, ניתן להגיב לפוסטים שהעלו הקבוצות האחרות (חשוב להנחות את המשתתפים להגיב באופן רציני ומכבד).

הנחיות

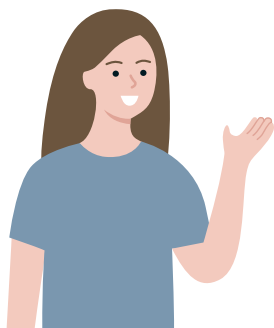
כעת תחזרו להתיישב במעגל של כלל המשתתפים, מול המסך שבו מוקרנים הפוסטים שהעליתם ב Padlet. תתבוננו לכמה רגעים בפוסטים השונים שהעליתם.
(למנחה: תוך כדי שהקבוצה מתבוננת בלוח עשו זאת גם אתם כדי לאתר פוסטים שהייתם מעוניינים לעורר סביבם שיח בקבוצה).
אלו פוסטים מעניינים בעיניכם, והייתם רוצים להתייחס אליהם?

סיכום

בתחילת הפעילות קיימנו בירור קצר לגבי המשפט:

בעקבות ציור אחד על ילד, שהפך למלך והאמין שגם ילדים יכולים...

מה אתם לוקחים איתכם מהסדנא הזו לגבי יכולתם של ילדים, שלכם, לעשות, לשנות, להנהיג? לאורך הפעילות ביקשנו להדגיש שיש בכם את הכוח לחולל שינוי חיובי בעולם, ושתאמינו בכך שאתם יכולים להשפיע, להשמיע את קולכם, להיות מעורבים ולהנהיג, בדיוק כמו דמותו של המלך-ילד מתיא, גיבור הספר.

למורה